

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Celia Rubio Antolín

*Zumarraga,
Gipuzkoa
(1940)*

Aurkibidea

Biografia

Cobos de Cerrato herrian jaioa, Palentziako probintzian. 12 urterekin etorri zen Euskal Herrira. Bere anaiak soldaduzka Loiolan egin zuen, eta Zumarragako lagun handi bat egin zuen: haren bitartez, anaia etorri zen lehenengo. Aitari asko kostatu zitzaion herria utzi, eta gainerako seme-alabekin etortzea (ama hila zen ordurako). Iparragirre kalean bizi izan ziren, eta anaia guztiek Orbegozon egin dute lan jubilatu arte. Etxea erosteko, Orbegozok aurrerapen bat eman zien eta nominatik kentzen zien hilabetero. Lau alaba eta seme bat izan ditu. Celiak ez zuen euskara ikasi, baina bere ondorengoek bai. Bertakotzen proiekturako elkarrizketatua, bere biloba Maria Gallastegirekin batera.

Zintak

101-252

- **Proiektua:** 101L - Bertakotzen Urretxu-Zumarraga
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia - Sapsootham, Itziar
- **Data:** 2021-12-17
- **Iraupena:** 48 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Odria, Haizea

Pasarteak

1. Palentziatik Zumarragara nola iritsi ziren

- **Erref:** 101-252/007
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:04:38. **Bukatu:** 00:06:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Aurkezpen pertsonalak
- 101L » Migrazioak
- 101L » Migrazioak » Zergatik aldatu bizitokiz

Laburpena:

Cobos de Cerrato herrian jaio zen, Palentzian. 12 urterekin etorri zen Zumarragara. Bere anaiak soldaduska Loiolan egin zuen, eta Zumarragako

lagun handi bat egin zuen: haren bitartez, anaia etorri zen lehenengo. Aitari asko kostatu zitzaion herria utzi eta gainerako seme-alabekin etortzea (ama hila zen ordurako). Bigarren anai bat etorri zen eta pare bat urte beranduago guztiak etorri ziren. Iparragirre kalean topatu zuten etxea. Aitak eta anaia guztiek Orbegozon egiten zuten lan. Etxea erosteko, Orbegozok aurrerapen bat eman zien eta nominatik kentzen zien hilabetero.

2. Bizilagunekin harreman bikaina

- **Erref:** 101-252/008
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:06:51. **Bukatu:** 00:07:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Integrazioa » Integraziorako bideak eta arazoak
- 101L » Eleaniztasuna » Hizkuntza ikasketa

Laburpena:

Iparragirre kaleko etxean, beraien azpian Eskasibar familia bizi zen, Azpeitia edo Azkoitikoak ziren. Oso harreman ona zeukaten. Haien seme-alabek euskaraz egiten zuten baina hain justu Celiaren familia iritsi zenean euskara debekatuta zegoen dagoeneko eta galdu egin zuten. Celiak ez zuen ikasi baina ahizpa gazteagoak bai, haur euskaldun batzuk zaintzen baitzuten.

3. Euskara ikasteko ilusioa

- **Erref:** 101-252/010
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:09:01. **Bukatu:** 00:09:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Eleaniztasuna » Hizkuntza ikasketa

Laburpena:

Beti izan du euskara ikasteko ilusioa. Ezin izan zuen euskaltegira joan. Jubilatuetako ikastaro batera apuntatu zen baina ez zen jende nahikoa aurkeztu eta bertan behera geratu zen. Biloba guztiek dakite.

4. Zumarragako bizitza

- **Erref:** 101-252/011
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:09:43. **Bukatu:** 00:12:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Integrazioa » Integraziorako bideak eta arazoak

Laburpena:

12-14 urte bitartean Zumarragako eskolara joan zen, udaletxean zegoen. 19 urterekin ezkondu zen Extremadurako Manuelekin. 5 seme-alaba izan zituzten. Legorburu altzari fabrikari egin zuen lan, zumezko aulkien jarlekuak josten. Emakume euskaldun nahiz erdaldunekin lan egin izan du eta ez du inoiz komentario txarrik jaso. Alderantziz, oso ondo hartua izan da beti. Batzuk gizona erretiratutakoan etxea saldu eta jatorrizko herrira itzuli izan dira, baina berak ez luke sekula hori egingo. Palentzia eta Gipuzkoa, biak maite ditu.

5. Palentziako bizitza umetan

- **Erref:** 101-252/013
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:13:12. **Bukatu:** 00:14:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Integrazioa » Etorकिनen bizitza baldintzak
- 101L » Kultur aniztasuna » Jatorrizko herrialdea

Laburpena:

Aitak ahuntzak zaintzen zituen, anaiak behiak eta neskek etxeko-lanak egiten zituzten. Ondo bizi ziren, baina Zumarragan hobeto, aurrera egin baitzuten: etxe propioa erosi, lana aurkitu... Anaia zaharrena 32 urterekin hil zen. Beste sei anai-arrebetatik Celia bakarrik geratzen da, 82 urte betetzear.

6. Familia handia

- **Erref:** 101-252/015
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:14:45. **Bukatu:** 00:16:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Aurkezpen pertsonalak

Laburpena:

Familia handia dira: 5 seme-alaba eta hauen bikoteak, 10 biloba, 3 birbiloba... Urte berri egunean guztiak elkartu ohi dira (senarraren urtebetetze eguna ere bazen). Harro dago daukan familia politarengatik eta egin duen bidearengatik. Lehen ohikoa zen baserrietan ume asko egotea, baina bere adinean 5 seme-alaba dituztenak ez dira asko.

7. Zumarragan etxe bila

- **Erref:** 101-252/017
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:16:50. **Bukatu:** 00:17:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Integrazioa » Etorकिनen bizitza baldintzak

Laburpena:

Dagoeneko Zumarragan zeuden bi semeei herriaren erdigunean etxe bat topatzeko eskatu zien aitak. Ez zituen alaba txikienak baserrietako txaboletan bizitzera ekarri nahi.

8. Aita erretiratutakoan ordainsaririk ez

- **Erref:** 101-252/018
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:17:56. **Bukatu:** 00:19:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Integrazioa » Etorकिनen bizitza baldintzak

Laburpena:

Aita 57 urterekin iritsi zen Zumarragara eta Orbegozo lantegian sartu zen. 70 urterekin erretiratutakoan ez zuen ordainsaririk jasotzeko eskubiderik izan. Baina ez zitzaion ezer falta izan. Iparragirre kaleko etxean jarraitu zuen bizitzen eta seme-alaben etxera bazkaltzera sarri joan ohi zen.

9. Legorburu altzari fabrikan lanean

- **Erref:** 101-252/019
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:19:25. **Bukatu:** 00:21:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Integrazioa » Etorकिनен bizitza baldintzak
- 101L » Integrazioa » Integraziorako bideak eta arazoak

Laburpena:

Oso harrena ona izan zuten Zumarragan. Anaiak eta aita Orbegozon egon ziren lanean erretiratu arte. Celia bi urtez joan zen eskolara, 14 urtera arte. Guillermina maistrari omenaldia egin zioten urte batzuk beranduago Donostian eta bertan izan ziren. Ikasketak amaitu eta Legorburu altzari fabrikan sartu zen. Zumezko aulkiak egiten zituzten; gizonak egurrezko egitura eta emakumeek eserlekua eta bizkarraleda josi.

10. Lana utzi eta etxeakoak zaintzen

- **Erref:** 101-252/020
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:21:42. **Bukatu:** 00:23:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Aurkezpen pertsonalak

Laburpena:

Ia 16 urte zituela, ahizpa zaharragoa ezkondu egin zen eta etxeakoak zaintzeko Celiak Legorburuko lana utzi behar izan zuen. Anaiak eta aitaz gain, hiru lehengusu ere bere kargu izan zituen. Eskuz garbitzen zuen arropa. Ahizpa txikiagoa Frantziara joan zen 20 urte ingururekin eta han bizi izan zen hil arte. Anaiak hazi arte Celiak ez zuen denbora libreaz gozatzeko aukera askorik izan. Gerora bidaia asko egin ditu, baita senarra hil ondoren ere.

11. Senarra nola ezagutu zuen

- **Erref:** 101-252/021
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:23:36. **Bukatu:** 00:25:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Aurkezpen pertsonalak

Laburpena:

Senarra nola ezagutu zuen. 19 urterekin ezkondu zen. 9 hilabetera izan zuen lehen alaba eta berak josi zion arropa.

12. Alaba Maria del Mar, Elgetan Itxaso

- **Erref:** 101-252/023
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:26:02. **Bukatu:** 00:27:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Integrazioa » Euskara, integrazio hizkuntza

Laburpena:

Lehen alabari Maria del Mar izena jarri zioten, baina Itxaso deitzen diote. Moja batengatik ipini zion izen hori. Elgetan bizi da alaba, han hasi ziren Itxaso deitzen, herri oso euskalduna dela dio.

13. Gaztetako erromeriak

- **Erref:** 101-252/024
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:27:25. **Bukatu:** 00:28:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Aurkezpen pertsonalak

Laburpena:

Elgetan astebururo trikitia ipintzen dute plazan eta gaztetako erromeriak etortzen zaizkio gogora. Oinez joaten ziren Azkoitira edo Azpeitira. Ezkondu arte asko joaten zen dantzatzera.

14. Seme-alabak hazten zoriontsu

- **Erref:** 101-252/026
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:28:47. **Bukatu:** 00:30:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Aurkezpen pertsonalak

Laburpena:

Semea jaio zen azkena. 10 urte zituela ekarri zuten garbigailua, baina lan asko ematen zuen. Seme-alabak hazten egoteagatik beste gauza batzuk galdu izanaren penarik ez du; zoriontsua izan da bere bizimoduarekin. Berak josten zien arropa, gauez berandura arte egoten zen.

15. Hemengo jakiak prestatzen ikasi

- **Erref:** 101-252/028
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:31:46. **Bukatu:** 00:33:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Kultur aniztasunaz esperientzia pertsonala
- 101L » Kultur aniztasuna » Jatorrizko herrialdea

Laburpena:

Aitak bi txerri hiltzen zituen eta txerriekin egiten zuten lapikokoa. Gaztelan

aza bakarrik ezagutzen zuten, ez zerba edo espinakarik; horiek hemen ezagutu zituen. Galdetuz ikasi zuen jakiak nola prestatu.

16. Seme-alabek euskara ikasi zuten

- **Erref:** 101-252/029
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:33:18. **Bukatu:** 00:35:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Eleaniztasuna » Ama hizkuntza
- 101L » Eleaniztasuna » Hizkuntza ikasketa
- 101L » Eleaniztasuna » Eleaniztasunaren esperientzia pertsonala
- 101L » Eleaniztasuna » Euskarari buruzko iritziak

Laburpena:

Alaba udan Andoaingo baserri batera joaten zen euskara ikastera. Gero euskaltegira ere joaten zen, baita beste alabak ere. Berari eta senarrari oso ondo iruditzen zitzairen.

17. Euskara ulertzera iritsi da

- **Erref:** 101-252/030
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:35:14. **Bukatu:** 00:38:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Eleaniztasuna » Hizkuntza ikasketa
- 101L » Eleaniztasuna » Eleaniztasunaren esperientzia pertsonala
- 101L » Eleaniztasuna » Euskarari buruzko iritziak
- 101L » Eleaniztasuna » Hiztegia 101L

Laburpena:

Juanita bizilagunari entzunez, euskara ulertzera iritsi zen. Anekdota bat. Hitz batzuk badakizki euskaraz. Suhiak eta alabak euskara desberdina egiten dutela konturatzen da, baita bizilagun izan zitueneke ere.

18. Zumarragan guztiz bertakotua

- **Erref:** 101-252/031
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:38:12. **Bukatu:** 00:39:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Integrazioa

Laburpena:

70 urte doa hemen bizitzen eta hemengoa sentitzen da. Bere herrian etxea dauka eta udan joaten da.

19. Argazki zaharrak erakusten

- **Erref:** 101-252/034
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:45:57. **Bukatu:** 00:47:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- 101L » Kultur aniztasuna » Aurkezpen pertsonalak

Laburpena:

Argazkiak erakusten. Gurasoen ezkontza. Seme-alabak

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-22

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com